

ANKARA 2023

KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
(I-II)
(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER
DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
(I-II)

(Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

İÇİNDEKİLER

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	3
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
DEĞERLERİMİZ	4
YETKİNLİKLER	4
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	5
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI.....	7
ÖĞRETİM PROGRAMI'NDAKİ BECERİLER	7
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	8
ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	9
GİRİŞ.....	10
KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	10
KMYV.1.1. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYET	10
KMYV.1.2. ÜNİTE: GÖNÜL ERLERİ: ERDEM YOLCULARI	10
KMYV.1.3. ÜNİTE: AYDINLANMA YOLCULARI: BÜYÜK ZEKÂLARIN İZİNDEN	11
KMYV.1.4. ÜNİTE: HAYATIN RUHU: KÜLTÜR VE SANAT ÖNDERLERİ.....	13
KMYV.2.1. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYET	15
KMYV.2.2. ÜNİTE: GÖNÜL ERLERİ: ERDEM YOLCULARI	15
KMYV.2.3. ÜNİTE: AYDINLANMA YOLCULARI: BÜYÜK ZEKÂLARIN İZİNDEN	16
KMYV.2.4. ÜNİTE: HAYATIN RUHU: KÜLTÜR VE SANAT ÖNDERLERİ.....	18

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünlüğe bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüğe bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik

bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

DEĞERLERİMİZ

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1) Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2) Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7) İniyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

8) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin aşağıda belirlenen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- a) Türk kültür ve medeniyetinin köklerini anlayarak tarih bilinci kazanmaları
- b) Kültür ve medeniyetimize yön veren şahsiyetleri bilmeleri, tanımaları ve günlük hayat içerisinde model olarak almaları
- c) Türk milletinin geçmişteki önemli şahsiyetlerini ve olayları anlayarak bugünkü kültürel ve sosyal kimliğin nasıl şekillendiğini kavrayabilmeleri
- ç) Öğretim programında yer verilen şahsiyetlerin kültürel, sanatsal ve bilimsel mirasını anlayarak bu mirasın topluma nasıl etki ettiğini kavramaları
- d) Öğretim programında yer verilen şahsiyetlerin yaşadığı dönemin kültürel, siyasi ve sosyal bağlamını anlamaları
- e) Öğretim programında yer verilen şahsiyetlerin hayatları ve düşüncelerinden yola çıkarak kültür ve medeniyetimize yapmış olduğu katkıları analiz etmeleri
- f) Öğretim programında yer verilen şahsiyetlerin hayatlarından öğrenilen bilgi ve alınan ilhamı kullanarak toplumsal sorunlara çözüm üretme ve topluma katkıda bulunma yeteneklerini geliştirmeleri
- g) Türk kültürüne aidiyet duygusu geliştirmeleri
- ğ) Türk kültürel mirasına ve geçmişine saygı duymanın önemini hissetmeleri
- h) Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasının neden önemli olduğunu kavramaları
- ı) Türk milletinin zengin kültürel mirasını tanıyarak ve bu mirası anlayarak millî kimliklerini daha da güçlendirmeleri

ÖĞRETİM PROGRAMI'NDAKİ BECERİLER

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde yer alan sekiz anahtar yetkinliğin yanı sıra bu yetkinliklerle ilişkili bilgi, beceri ve tutum boyutları dikkate alınarak bilimsel süreç becerisi ile yaşam becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programında geliştirilmesi hedeflenen beceriler aşağıda verilmiştir:

1. Araştırma	9. Karar verme
2. Değişim ve sürekliliği algılama	10. Konum analizi
3. Eleştirel düşünme	11. Mekânı algılama
4. Empati	12. Öz denetim
5. Gözlem	13. Politik okuryazarlık
6. İletişim	14. Sosyal katılım
7. İş birliği	15. Yenilikçi düşünme
8. Kalıp yargı ve ön yargıyı fark etme	16. Zaman ve kronolojiyi algılama

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda öğrencinin Türk kültür ve medeniyetinin köklerini anlayarak kültür ve medeniyetimize yön veren önemli şahsiyetleri tanıması, bu şahsiyetlerin medeniyetimize katkılarını içselleştirerek hayatlarından öğrenilen bilgi ve alınan ilhamı kullanarak toplumsal sorunlara çözüm üretme ve topluma katkıda bulunma yeteneklerini geliştirmeleri beklenmektedir. Bu beklenti doğrultusunda programın uygulanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda sıralanmıştır:

- a) Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı iki düzey olarak ortaokulun bütün seviyelerinde toplamda iki defa alınabilecek şekilde kurgulanmıştır. Düzeyler arasında aşamalılık ilişkisi bulunmamaktadır.
- b) Öğretmenin öğrencinin bilişsel ve duyuşsal özelliklerine göre tematik bir yapıda oluşturulan kazanımlarla planlama ve uygulama açısından programı esnek kullanımı esastır.
- c) Düzeyler arasında aşamalılık ilişkisi bulunmadığından Kültür ve Medeniyet ünitesi her iki düzeyde de aynı şekilde verilmiştir. Birinci düzey alındıktan sonra ikinci düzey alınan sınıflarda Kültür ve Medeniyet ünitesi işlenmez. Kalan zamanda derse yönelik etkinlikler gerçekleştirilir. İkinci düzeyi ilk kez alan sınıflarda üniteler normal seyrinde takip edilir.
- ç) Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilmelidir.
- d) Ölçme değerlendirme uygulamalarında ürün ve süreç değerlendirme birlikte kullanılmalıdır.
- e) Program'da yer alan kök değerlerin, açık veya örtük bir şekilde kazanımların içeriğine göre öğrenciler tarafından benimsenmesi sağlanmalıdır.

ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

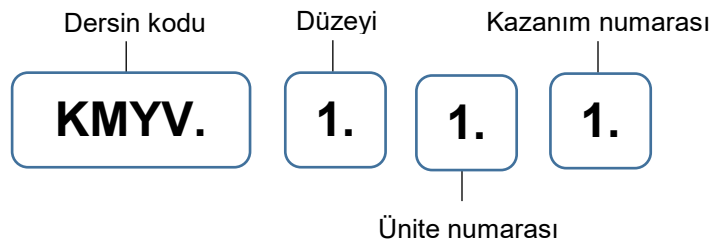
Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nın düzeyi, ünite adları, kazanım sayıları, öngörülen süre/ders saatleri ve ders saati yüzdeleri aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER-I				
No.	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde (%)
1	Kültür ve Medeniyet	5	3	5
2	Gönül Eleri: Erdem Yolcuları	5	15	21
3	Aydınlanma Yolcuları: Büyük Zekâların İzinden	9	27	37
4	Hayatın Ruhü: Kültür ve Sanat Önderleri	10	27	37
Toplam		29	72	100
KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE YÖN VERENLER-II				
No.	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde (%)
1	Kültür ve Medeniyet	5	3	5
2	Gönül Eleri: Erdem Yolcuları	5	12	16
3	Aydınlanma Yolcuları: Büyük Zekâların İzinden	10	27	37
4	Hayatın Ruhü: Kültür ve Sanat Önderleri	12	30	42
Toplam		32	72	100

Ders Kitabı	Forma Sayıları*	Kitap
Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler - I	11-12	19,5 cm x 27,5 cm
Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler - II	11-12	19,5 cm x 27,5 cm

*Forma sayıları alt-üst sınır olarak yazılmıştır.

Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar ünitelere göre numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde dersin kodu, düzeyi, ünite numarası ve kazanım numarasına yer verilmiştir.

GİRİŞ

Kültür ve medeniyet, insanlığın evrensel mirasıdır; geçmişin köklerinden bugünün dallarına uzanan, zengin ve karmaşık bir ağdır. Bu ağ, insanların deneyim, inanç, değer, sanat, bilim ve teknoloji ile sosyal organizasyonlarını içerir. Kültür, insanları bir araya getirip onları ortak bir anlam evreninde buluşturarak toplumları oluştururken medeniyet ise bu toplumların kolektif başarısını ve ilerlemesini simgeler.

Kendi kültürel özgünlüğünün farkında olan, onu hakkıyla yaşayan ve yaşatmaya gayret eden toplumlar varlıklarını daima korumuşlardır. Kültürün korunması, yaşanması ve yaşatılması da önceden gelenlerin mirasını tanımak, bilmek, yaşamak, elemek ve geliştirmekle mümkündür.

Türk toplumlarının kimliklerini mayalayan, ruh, ahlak ve zihniyet dünyasına istikamet çizen çok sayıda âlim, arif, müderris, mimar, filozof, seyyah, edip vb. üstün kabiliyetler, abide şahsiyetler vardır. Yeni nesillerimizin bu şahsiyetleri tanınması, onları kendine rol modeli alması, kültür ve medeniyet mücadelesinin hız aldığı günümüzde yeni nesiller için tutunacak en sağlam dallardan biri olacaktır. Bu Öğretim Programı'nda konu edilen şahsiyetlerden başka kültür ve medeniyetimizi oluşturan, tarihsel süreçte ona yön veren birçok zirve ismi programa dâhil etmek mümkündür.

KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

KMYV.1.1. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYET

KMYV.1.1.1. Kültür kavramını açıklar.

Kültürü oluşturan unsurlar (dil, tarih, din, sanat, gelenek görenek vb.) üzerinde durulur.

KMYV.1.1.2. Kültürü oluşturan unsurların birbirleriyle olan ilişkilerini kavrar.

- Kültürel unsurlar arasındaki ilişkilerin, geleneklerin ve bir toplumun geçmişinden getirdiği değerlerin sonraki nesillere aktarılmasındaki etkisi vurgulanır.*
- Kültürel unsurlar arasındaki ilişkilerin bir toplumun yeni değerleri ve gelenekleri oluşturmadaki rolüne değinilir.*

KMYV.1.1.3. Kültürel mirasın korunma ve aktarılmasının önemini açıklar.

- Bir toplumun kimliğinin oluşum sürecinde kültürel mirasın korunma ve aktarılmasının önemi vurgulanır.*
- Kültürel mirasın farkında olma ve bu mirasa sahip çıkmanın toplumların varlıklarını korumalarındaki rolüne değinilir.*

KMYV.1.1.4. Medeniyet kavramını açıklar.

Medeniyeti oluşturan unsurlar (eğitim, bilim, din, hukuk, sanat, teknoloji, sanayi, ticaret vb.) üzerinde durulur.

KMYV.1.1.5. Kültür ve medeniyet kavramları arasındaki farkı açıklar.

KMYV.1.2. ÜNİTE: GÖNÜL ERLERİ: ERDEM YOLCULARI

KMYV.1.2.1. Ahmet Yesevi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Ahmet Yesevi'nin öğretilerinin Anadolu'da İslamiyet'in kabulünde katkı sağladığı ifade edilir.*
- Ahmet Yesevi'nin düşüncelerinde yer alan "erdem", "hikmet" ve "fazilet" kavramları üzerinde durulur.*
- Ahmet Yesevi'nin "Dîvân-ı Hikmet" adlı eserine yönelik sunum yapılması sağlanır.*

KMYV.1.2.2. Ahi Evran'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Ahi Evran'ın Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında üstlendiği rolün önemi vurgulanır.*

- b) Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda, teşkilatlanmasında ve ticaretinin gelişmesinde Ahi Evran tarafından oluşturulan Ahilik teşkilatının önemine değinilir.
- c) Ahiliğin yarattığı sosyal düzen sayesinde, Anadolu'da huzur ve güven ortamının sağlandığına değinilir.
- ç) Kardeşlik, dayanışma, birbiri için fedakârlık yapma, kendisi tokken kardeşinin aç yatmasına rıza göstermeme bilincinin Ahi Evran'ın felsefesindeki önemi vurgulanır.

KMYV.1.2.3. Mevlana Celaleddin Rumi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Mevlana'nın yaşamından ve sözlerinden hareketle "kâmil insan" olma yolunda tasavvufun önemine değinilir.
- b) Mevlana'nın "Mesnevi" adlı eserinden hareketle insanın kendi iç ve dış dünyası arasındaki ilişkilerini sorgulamasının önemi üzerinde durulur.
- c) Mevlana'nın ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının önemine, bunu hazırlayan altyapıya ve gerekçeye değinilir.
- ç) Mevlevilikteki sema töreninin sevgi, barış, birlik ve beraberlik gibi mesajlar verdiğine değinilir.

KMYV.1.2.4. Hacı Bektaş Veli'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Hacı Bektaş Veli'nin kişiliği ve anlayışından hareketle Anadolu irfanının kaynağı ve önemi vurgulanır.
- b) 13. yüzyıl Anadolu tarihinin bunalımları ve bu bunalımlara Hacı Bektaş Veli'nin sunduğu reçetelerin uygulanma pratiklerine değinilir.
- c) Ahmet Yesevi'nin temellerini attığı "marifet" ve "hakikat" kavramlarını Hacı Bektaş Veli'nin sistemleştirdiğine ve hayata dâhil ettiğine değinilir.

KMYV.1.2.5. Şeyh Edebali'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Şeyh Edebali'nin Ahilik teşkilatının sistematik hâle getirilmesi ve olgunlaştırılmasındaki rolüne değinilir.
- b) Şeyh Edebali'nin Ahilik teşkilatının Türk-İslam medeniyetinin gelişmesindeki katkıları ele alınır.
- c) Şeyh Edebali'nin Osmanlı Devleti'nin kuruluş nazariyelerindeki rolü üzerinde durulur.
- ç) Şeyh Edebali'nin "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." nasihatinden hareketle Osmanlı Devleti'nin kuruluş felsefesine katkıları üzerinde durulur.

KMYV.1.3. ÜNİTE: AYDINLANMA YOLCULARI: BÜYÜK ZEKÂLARIN İZİNDEN

KMYV.1.3.1. Harizmi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Harizmi'nin astronomi ve cebir alanındaki çalışmalarından hareketle Türk bilim tarihine yaptığı katkılara değinilir.
- b) Harizmi'nin hazırladığı ilk İslam astronomi kitabı olan "Zic'ül Harizmi" hakkında bilgi verilir.
- c) Harizmi'nin Hint sayı sistemini kullanarak sıfırı sayı sistemine dâhil ettiği, "Kitâbü'l Hisâbi'l Hindî" adlı aritmetik kitabını yazdığına değinilir.

KMYV.1.3.2. Farabi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Farabi'nin, Aristoteles üzerine yaptığı çalışmalarla Batı düşüncesini etkilediğine değinilir.
- b) Farabi'nin siyaset felsefesi ve devlet teorileri hakkındaki eserlerinin, Türk siyasi ve toplumsal yapısının düzenlenmesine ve gelişmesine katkı sağladığına değinilir.
- c) Farabi'nin mantık, gök bilim ve müzik gibi farklı alanlarda da çalışmalara imza atan çok yönlü bir bilim insanı olduğu vurgulanır.
- ç) Öğrencilerin farklı alanlardaki potansiyellerini keşfetmelerine yönelik atölye çalışmaları, tartışma grupları vb. etkinlikler düzenlenir.

KMYV.1.3.3. Biruni'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Biruni'nin dinler tarihi, astronomi, fizik, tıp, kimya, matematik, trigonometri, felsefe, etnoloji, jeodezi, jeoloji, tarih, filoloji, coğrafya ve farmakoloji alanlarındaki eserleriyle Türk bilim tarihine yaptığı katkılar ele alınır.*
- Biruni'nin Türkçe, Farsça, Yunanca, Arapça, Sanskritçe ve İbranice bildiği, bilim dünyasında birçok keşfinin olduğu ve "Evrensel Dâhi" olarak anıldığı vurgulanır.*
- Batı'da Aliboron olarak tanınan Biruni'nin Sarton tarafından "tüm zamanların en büyük bilginlerinden biri" olarak nitelendirildiği vurgulanır.*
- Biruni'nin önemli eserleri ve keşiflerinin araştırılması ve araştırma sonuçlarının sınıfta paylaşılması sağlanır.*

KMYV.1.3.4. İbni Sina'nın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- İbni Sina'nın Orta Çağ'da ve sonraki dönemlerde tıp bilimine büyük katkılarda bulunduğu değinilir.*
- İbni Sina'nın tıp biliminin yanı sıra mantık, ontoloji, epistemoloji gibi felsefi konulardaki öğretileri ile Batı dünyasını etkilediği vurgulanır.*

KMYV.1.3.5. Cezeri'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Cezeri'nin mekanik makinelerin tasarımı ve otomasyonun geliştirilmesiyle ilgili çalışmalarına değinilir.*
- Cezeri'nin mühendislik ve mekanik alanlarına sağladığı katkı vurgulanır.*
- Cezeri'nin geliştirdiği otomatik makineler ve robotlar ile makine ve robotik biliminin temellerini attığı ve günümüzde var olan birçok icada ilham olduğuna değinilir.*
- Robot teknolojisinin savunma sanayi başta olmak üzere ülkemizin korunması ve gelişmesinde oynadığı rolün önemi hakkında tartışılması sağlanır.*

KMYV.1.3.6. Uluğ Bey'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Uluğ Bey'in astronomi alanındaki çalışmalarıyla güneş takviminin geliştirilmesine yardımcı olduğu vurgulanır.*
- Uluğ Bey'in matematik alanındaki çalışmalarıyla cebir ve trigonometri alanlarında yeni gelişmelere ışık tuttuğu ifade edilir.*

KMYV.1.3.7. Ali Kuşçu'nun kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Ali Kuşçu'nun astronomi alanındaki çalışmalarıyla dünyanın çevresinin ve yer çekimi gücünün daha doğru bir şekilde hesaplanmasına yardımcı olduğu, matematik alanındaki çalışmalarıyla da cebir ve trigonometride yeni gelişmelere yol açtığına değinilir.*
- Ali Kuşçu'nun modern astronominin kurucusu kabul edilen Copernicus'i etkilediği ve hazırladığı kataloğun kendinden sonraki dönemde Avrupa'nın önemli üniversitelerince yayımlandığı belirtilir.*
- Ali Kuşçu'nun eserlerinin ve bilimsel yaklaşımının Osmanlı İmparatorluğu'nun bilimsel mirasının bir parçası olarak günümüze kadar taşındığı vurgulanır.*

KMYV.1.3.8. Mimar Sinan'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Mimar Sinan'ın cami, hamam, köprü, medrese ve saray gibi farklı yapı türlerinin inşası yoluyla Türk kültürünün yayılmasına ve kuşaklar arasında aktarılmasına sağladığı katkılara değinilir.*
- Mimar Sinan'ın yalnızca mimari yapılara değil aynı zamanda kentsel mekânlara da katkı sağladığı vurgulanır.*
- Mimar Sinan'ın camilerin çevresindeki avlular, peyzaj düzenlemeleri ve çevre tasarımlarıyla şehirlerin estetik görünümünü şekillendirdiğine değinilir.*

- ç) Mimar Sinan tarafından inşa edilen yapıların yüzyıllar geçmesine rağmen ayakta kaldığı vurgulanır.
- d) Öğrencilerin Mimar Sinan'ın mimari dehası üzerine araştırmalar yapması sağlanır.

KMYV.1.3.9. Kınalızâde Ali Efendi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Kınalızâde Ali Efendi'nin tefsir, hadis, felsefe, hikmet, kıraât, fıkıh, matematik, astronomi, tarih, coğrafya ve cedel (bir düşüncedeki çelişkiler hakkında ilmi tartışma) alanlarında birikim sahibi, çok yönlü bir âlim olduğuna değinilir.
- b) Kınalızâde Ali Efendi'nin devlet yönetiminde muhabbet ve sevgiye vurgu yapmasıyla öne çıkan "Ahlâk-ı Alâî" adlı eseri tanıtılır.

KMYV.1.4. ÜNİTE: HAYATIN RUHU: KÜLTÜR VE SANAT ÖNDERLERİ

KMYV.1.4.1. Dede Korkut'un kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Dede Korkut hikâyelerinden hareketle Türk halkının düşünce yapısına, değerlerine, yaşam tarzına ve kahramanlık anlayışlarına vurgu yapılarak Türk toplumunun köklerine değinilir.
- b) Dede Korkut hikâyelerinden yola çıkılarak Türk milletinin kültürel kimliğinin korunmasının ve geliştirilmesinin önemi ele alınır.
- c) Dede Korkut hikâyelerinin Türk kültüründe var olan toplumsal değerleri, adalet anlayışını, liderlik niteliklerini, cesareti ve sadakati gelecek nesillere aktardığının üzerinde durulur.
- ç) Dede Korkut hikâyelerinde anlatılan Türk sosyal hayatı ile günümüz Türk sosyal hayatı arasında ilişki kurulması sağlanır.

KMYV.1.4.2. Kaşgarlı Mahmud'un kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Kaşgarlı Mahmud'un "Dîvânü Lugâti't-Türk" adlı eserinden yola çıkılarak eserin o dönemdeki Türk toplumunun yaşam tarzı, kültürel değerleri, coğrafyası ve sosyal ilişkileri hakkında önemli ipuçları sunduğu vurgulanır.
- b) Kaşgarlı Mahmud'un çalışmalarından hareketle Türkçenin yabancı dillerin etkisinden korunmasına yönelik girişimlerin önemi üzerinde durularak dilin millî kimliğin en önemli koruyucu unsuru olduğu vurgulanır.
- c) Türk dilinin korunmasına yönelik etkinlikler (Türkçe yazma ve okuma yarışmaları, yazar ve şair sohbetleri vb.) düzenlenir.

KMYV.1.4.3. Nasreddin Hoca'nın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Nasreddin Hoca'nın karakterinin ve fıkralarının, Türk halkının değerlerini, yaşam tarzını, inançlarını ve mizahi yaklaşımını yansıttığına değinilir.
- b) Nasreddin Hoca'nın fıkralarının insanların davranışlarına ve toplumsal olaylara eleştirel bir bakış sunduğu belirtilir.
- c) Nasreddin Hoca fıkralarının yalnızca Türk toplumuna tesir etmediği, Hoca'nın fıkraları sayesinde Türk kültürünün farklı topluluklara da yayıldığına değinilir.
- ç) Nasreddin Hoca fıkralarında yer alan olaylar ile günümüzde benzerlik taşıyan olayların karşılaştırılması sağlanır.

KMYV.1.4.4. Şeyh Hamdullah'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Hat sanatına yönelik temel bilgiler verilir.
- b) Şeyh Hamdullah'ın yaptığı çalışmalarla Osmanlı Türk hat sanatında yaşanan köklü değişim ve dönüşümün öncüsü olduğu ve "Reîsü'l-hattâtîn" (Hattatların Reisi) olarak anıldığı vurgulanır.
- c) Şeyh Hamdullah'ın Osmanlı Dönemi'ne ait birçok önemli eseri hat yazısı ile çoğaltması vasıtasıyla Türk-İslam kültürünün korunmasında ve gelecek nesillere aktarılmasındaki rolüne değinilir.

ç) *Şeyh Hamdullah'ın eserlerinin araştırılarak eserlere yönelik sunum yapılması sağlanır.*

KMYV.1.4.5. Bâkî'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Bâkî'nin Kanuni Sultan Süleyman Devri'nde yaşadığı ve Sultânü'ş-Şuarâ (Şairler Sultanı) olarak adlandırıldığı vurgulanır.*
- Bâkî'nin şiirlerinde kullandığı dilin dönemine göre sadeliği vurgulanır.*
- Bâkî'ye ait "Kanuni Mersiyesi" tanıtılır.*

KMYV.1.4.6. Evliya Çelebi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Evliya Çelebi'nin "Seyahatname" adlı eserinde Osmanlı medeniyetini ve kültürel birikimini yansıttığı vurgulanır.*
- Seyahatname'nin Türk milletinin kültürel kimliğinin korunması ve geliştirilmesi için önemli bir miras olduğuna değinilir.*
- Öğrencilerin yaptıkları seyahatlerde kendi izlenimlerini yansıtacak seyahatname oluşturmalarına yönelik etkinlikler (seyahatname günlüğü tutma, seyahat resimleri çizme, seyahat yemeklerini tarif etme vb.) düzenlenir.*

KMYV.1.4.7. Buhurizade Mustafa İtri'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- İtri'nin geleneksel Türk müziğine yeni form ve yapılar getirdiği ve yeni beste tarzları ile melodik yapılar geliştirerek Türk musikisinin zenginliğini artırdığına değinilir.*
- İtri'nin müzik alanındaki eserlerinin gelecek nesillere aktarıldığı vurgulanarak bu sayede İtri'nin Türk kültürünün korunmasında ve geliştirilmesinde üstlendiği rol üzerinde durulur.*
- İtri'nin ürettiği eserler ve yetiştirdiği öğrenciler vasıtasıyla Türk müziği geleneğinin kuşaklar arasında aktarılmasına katkıda bulunduğu değinilir.*

KMYV.1.4.8. Hamâmîzâde İsmail Dede Efendi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Hamâmîzâde İsmail Dede Efendi'nin yeni makamlarla Türk musikisi tarihine iz bırakan büyük bestecilerimizden biri olduğu vurgulanır.*
- Hamâmîzâde İsmail Dede Efendi'nin eserlerinde akıcı bir ezgi çeşitliliği oluşturduğu ve gelenekten uzaklaşmadan yeni arayışlar içinde olduğuna değinilir.*
- Hamâmîzâde İsmail Dede Efendi'nin Türk musikisine sultaniyegâh, araban-kürdi, hicaz-buselik, saba-buselik gibi makamları kazandırdığı belirtilir.*
- Hamâmîzâde İsmail Dede Efendi'nin şarkı, ayin, kâr, ilahi, durak, savt, tevşih, murabba, peşrev, semai gibi hemen her formda bestelenmiş, sanatsal değeri yüksek eserlerine örnekler verilir.*

KMYV.1.4.9. Şeker Ahmed Paşa'nın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Şeker Ahmed Paşa'nın Türk resminin, geleneksel minyatür resim anlayışından Batılı tarzda resim anlayışına geçmesinde oynadığı role değinilir.*
- Şeker Ahmed Paşa'nın resim sanatındaki yeteneğini Avrupa'da aldığı resim eğitimiyle harmanlayıp, kendine özgü bir üslup geliştirerek Türk resim sanatına yaptığı katkılar üzerinde durulur.*
- İslam felsefesi içinde yetişen Şeker Ahmed Paşa'nın, Batı düşünce sistemine yönelik eğitim aldıktan sonra bu eğitimi geleneksel sanatın içinde yorumladığı vurgulanır.*
- Sanatçının peyzaj ve natüromort eserlerinden hareketle sınıf içi etkinlikler (takvim, poster vb.) yapılması ve bunların sunulması sağlanır.*

KMYV.1.4.10. Namık Kemal'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Namık Kemal'e millî duygu ve heyecanın artmasında, yeni fikirlerin oluşmasındaki rolü sebebiyle "Vatan Şairi" denildiği belirtilir.*

- b) Namık Kemal'in gazete, roman ve tiyatro yazarlığı ile şair kimliğinin yanında Türk şiirine "vatan, hürriyet, millet" başta olmak üzere "hak, hukuk, adalet, eşitlik, kardeşlik" gibi yeni temalar, yeni fikirler taşıyan yönlerine de dikkat çekilerek eserlerinden örnekler sunulur.
- c) Namık Kemal'in Türk edebiyatındaki ilk tarihî roman olan "Cezmi" ve ilk edebî roman olan "İntibah" adlı eserleri kaleme aldığı üzerinde durulur.
- ç) Namık Kemal'in "Vücudun mayası vatan toprağıdır." dizesinden yola çıkılarak kompozisyon çalışmaları yapılması sağlanır.

KMYV.2.1. ÜNİTE: KÜLTÜR VE MEDENİYET

KMYV.2.1.1. Kültür kavramını açıklar.

Kültürü oluşturan unsurlar (dil, tarih, din, sanat, gelenek görenek vb.) üzerinde durulur.

KMYV.2.1.2. Kültürü oluşturan unsurların birbirleriyle olan ilişkilerini kavrar.

- a) *Kültürel unsurlar arasındaki ilişkilerin bir toplumun geçmişinden gelen değer ve geleneklerin sonraki nesillere aktarılmasındaki etkisi vurgulanır.*
- b) *Kültürel unsurlar arasındaki ilişkilerin bir toplumun yeni değer ve gelenekleri oluşturmadaki rolüne değinilir.*

KMYV.2.1.3. Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasının önemini açıklar.

- a) *Bir toplumun kimliğinin oluşum sürecinde kültürel mirasın korunması ve aktarılmasının önemi vurgulanır.*
- b) *Kültürel mirasın farkında olma ve bu mirasa sahip çıkmanın toplumların varlıklarını korumadaki rolüne değinilir.*

KMYV.2.1.4. Medeniyet kavramını açıklar.

Medeniyeti oluşturan unsurlar (eğitim, bilim, din, hukuk, sanat, teknoloji, sanayi, ticaret vb.) üzerinde durulur.

KMYV.2.1.5. Kültür ve medeniyet kavramları arasındaki farkı açıklar.

KMYV.2.2. ÜNİTE: GÖNÜL ERLERİ: ERDEM YOLCULARI

KMYV.2.2.1. Yunus Emre'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) *Yunus Emre'nin Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinde, burada yeni bir medeniyet kurmasında ve Anadolu insanının zihniyetinin oluşup şekillenmesindeki katkıları ele alınır.*
- b) *Yunus Emre'nin İslam'ın tasavvufi öğretilerini Türk halk şiiri ile birleştirdiğine ve bu şekilde insanlara manevi değerleri anlattığına değinilir.*
- c) *Yunus Emre'nin aşk, sevgi ve geniş görüşlülük gibi evrensel temaları işleyen düşüncelerinin Türk toplumunun manevi ve ahlaki gelişimine katkıda bulunduğu belirtilir.*
- ç) *Yunus Emre'nin Türkçe ve Türk diline yapmış olduğu katkılar vurgulanır.*

KMYV.2.2.2. Hacı Bayram Veli'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) *Hacı Bayram Veli'nin şiirlerinde Allah, Peygamber sevgisi, cennet gibi konulara yer verdiği üzerinde durulur.*
- b) *Hacı Bayram Veli'nin öğretileri sayesinde Türklerin, İslam'ı kendi kültür ve gelenekleriyle bağdaştırarak daha kolay benimsediklerine değinilir.*
- c) *Hacı Bayram Veli'nin zor dönemler geçiren Anadolu halkının kenetlenmesinde ve böylece devletin devamlılığının korunmasında oynadığı rol üzerinde durulur.*

KMYV.2.2.3. Akşemseddin'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Fatih Sultan Mehmed'in hocası olan Akşemseddin'in padişahın yetişmesine ve Osmanlı Devleti'nin devlet yönetimine ve kültürel olarak gelişmesine önemli katkılarda bulunduğu işaret edilir.*
- Akşemseddin'in devlet adamlarına yol göstericiliğinden hareketle Türk devlet geleneğindeki istişare kültürüne değinilir.*
- Akşemseddin'in düşüncelerinin Osmanlı toplumunun kimliğinin şekillenmesindeki etkisine değinilir.*

KMYV.2.2.4. Karacaoğlan'ın kültür ve medeniyetimize katkılarını açıklar.

- Karacaoğlan'ın topluma yön veren ve efsaneleşen ozan ve âşıklarımızdan Dede Korkut, Köroğlu, Gevheri, Âşık Dertli ve Dadaloğlu gibi önde gelen isimler arasında yer aldığı vurgulanır.*
- Âşık edebiyatından bahsedilerek Karacaoğlan'ın bu türün temsilcisi olduğu üzerinde durulur.*
- Karacaoğlan'ın koşma, türkü ve destan türlerindeki eserlerinde yalın bir dil kullanması sebebiyle halk edebiyatına olan katkıları vurgulanır.*
- Karacaoğlan'ın türkü ve şiirlerini içeren okuma etkinlikleri düzenlenmesi sağlanır.*

KMYV.2.2.5. Âşık Veysel Şatıroğlu'nun kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Âşık Veysel'in eserlerinde Türk folklorunu ve geleneksel yaşam biçimini koruma ve tanıtmada konusunda üstlendiği rol üzerinde durulur.*
- Âşık Veysel'in halk şiiri geleneğini yaşattığı ve bu geleneği gelecek nesillere aktardığı vurgulanır.*
- Âşık Veysel'in şiirlerindeki insanlık, ahlak, adalet ve sevgi gibi evrensel temalarla sadece Türk kültürüne değil aynı zamanda tüm insanlığa hitap ettiğine değinilir.*
- Küçük yaşta görme yetisini kaybeden Âşık Veysel'in bir ozan olarak hayatının ve eserlerinin, engelli bireylerin toplum içinde yer almalarına ve yeteneklerini kullanmalarına teşvik eden bir ilham kaynağı hâline dönüştüğüne değinilir.*

KMYV.2.3. ÜNİTE: AYDINLANMA YOLCULARI: BÜYÜK ZEKÂLARIN İZİNDEN

KMYV.2.3.1. Kâtib Çelebi'nin kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Kâtip Çelebi'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihini, coğrafyasını, kültürünü ve toplumunu konu alan birçok eser kaleme aldığına ve bu eserlerin Osmanlı tarih ve kültürünün anlaşılmasına büyük katkı sağladığına değinilir.*
- Kâtip Çelebi'nin "Cihannüma" adlı eserinin Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesini ve toplumsal yapısının özelliklerini belgeleyen bir kaynak olduğu üzerinde durulur.*
- Kâtip Çelebi'nin Osmanlı Türkçesini özgün bir şekilde kullandığına değinilerek dilin gelişmesine katkıda bulunduğu üzerinde durulur.*

KMYV.2.3.2. Mimar Kemâleddin Bey'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Mimar Kemâleddin Bey'in Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında başlayıp Cumhuriyet'in ilk on yılında da varlığını sürdüren "Birinci Ulusal Mimarlık Akımı"nın en önemli uygulayıcılarından olduğu vurgulanır.*
- Mimar Kemâleddin Bey'in günümüz güzel sanatlar fakültesinin temeli kabul edilen Sanâyi-i Nefise Mektebinde verdiği derslerle Türk millî mimari kültürünün gelişmesindeki rolü üzerinde durulur.*
- Mimar Kemâleddin Bey'in Mescid-i Aksâ ile Kubbetü's-Sahra'nın onarım ve yenilenmesi çalışmalarına değinilerek Türk-İslam mimarisinin korunması ve gelecek nesillere aktarılmasındaki katkıları ele alınır.*
- Mimar Kemâleddin Bey'in Gazi Osman Paşa Türbesi, Filibe'de Gar Binası, Yeşilköy'de Mecidiye Camisi, Selânik'te Gar Binası, Eyüp'te Sultan Mehmed Reşad Türbesi, Medine'de*

Dârülulûm, Ankara'da Ankara Palas ve yedi adet vakıf evi, Ankara Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü, Ankara'da Mimar Kemâleddin Okulu gibi projelerinden birkaçının araştırılması sağlanır.

KMYV.2.3.3. Nuri Demirağ'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Nuri Demirağ'ın yerli ve millî işletmelere öncülük ettiği vurgulanır.*
- Nuri Demirağ'ın Türk havacılığının geliştirilmesine yönelik yapmış olduğu faaliyetlere değinilir.*
- Nuri Demirağ'ın fabrika ve tesislerin yapımında üstlendiği role değinilir.*
- Günümüzde havacılık alanında yerli ve millî ne tür girişimlerde bulunulabileceğine yönelik örneklerin yer aldığı etkinlikler (havacılık temalı proje yarışmaları, atölyeler, alan gezileri vb.) düzenlenir.*

KMYV.2.3.4. Cahit Arf'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Cahit Arf'ın dünyaca kabul gören teorilerinden yola çıkılarak Türk bilim tarihine yapmış olduğu katkılar üzerinde durulur.*
- Yakın dönemde yaşamış ve çalışmaları dünyadaki bilim otoritelerince kabul görmüş olan Türk bilim insanlarını konu edinen çalışmalar (afiş, poster vb.) yapılması sağlanır.*

KMYV.2.3.5. Halil İnalıcık'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Halil İnalıcık'ın "Tarihçilerin Kutbu" ünvanıyla tanınan ve çalışmalarıyla sadece Türkiye'de değil dünya çapında bilinen ve takdir edilen bir bilim insanı olduğu vurgulanır.*
- Halil İnalıcık'ın Türk, Osmanlı, Avrupa ve Dünya tarihi alanlarında vermiş olduğu önemli eserlerin dünya çapında kaynak niteliğinde olduğu vurgulanarak bu eserlere örnekler verilir.*
- Halil İnalıcık'ın tarih felsefesinden hareketle geçmişi anlamadan geleceğe yön vermenin mümkün olmadığı fikri üzerinde tartışılması sağlanır.*

KMYV.2.3.6. Feza Gürsey'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Feza Gürsey'in bilim alanında yapmış olduğu çalışmalardan hareketle kendisinin Türk biliminin uluslararası alanda tanınmasına ve gelişmesine önemli katkılarda bulunduğu değinilir.*
- Ankara'da bulunan Feza Gürsey Bilim Merkezine sanal gezi etkinliği düzenlenir.*

KMYV.2.3.7. Oktay Sinanoğlu'nun kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Oktay Sinanoğlu'nun yurt içinde ve dışında yapmış olduğu bilimsel çalışmalarla Türk biliminin gelişimine ve tanıtımına katkıları üzerinde durulur.*
- Oktay Sinanoğlu'nun Türkçenin yabancı dil etkisinden kurtulması yönündeki çabasına değinilir.*

KMYV.2.3.8. Turgut Cansever'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Turgut Cansever'in mimari eserlerini tasarlarken yaptığı işin metafiziğini, felsefesini, tarihini ve ruhunu ortaya koyan bir aydın olduğu belirtilir.*
- Turgut Cansever'in "İnsan çevresini ve dünyayı güzelleştirmek için yaratılmıştır." görüşünün sınıf içinde tartışılması sağlanır.*
- Turgut Cansever'in Osmanlı mimari geleneğinin son temsilcilerinden kabul edildiğine değinilir.*

KMYV.2.3.9. Fuat Sezgin'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Fuat Sezgin'in hem Batı hem de Doğu dünyasında oluşmuş İslam medeniyeti ile ilgili yanlış algıları değiştirmek için kapsamlı araştırmalar ve çalışmalar yaptığına değinilir.*

- b) Fuat Sezgin'in İslam bilimi ve teknoloji tarihi üzerine yaptığı çalışmalarla birçok bilgiyi ortaya çıkararak bilim tarihinde öncü bir bilim insanı olarak yerini aldığı vurgulanır.
- c) Fuat Sezgin'in "Bilim ulusların sınırını tanımaz." görüşünün tartışılması sağlanır.
- ç) Fuat Sezgin'in 1982'de Frankfurt'ta Arap-İslam Bilimleri Tarihi Enstitüsünü ve 1983'te Arap-İslam Bilimleri Tarihi Enstitüsü Müzesini kurduğuna değinilir.
- d) Fuat Sezgin'in 2008'de İstanbul'da kurduğu İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi hakkında araştırma yapılması sağlanır.

KMYV.2.3.10. Teoman Duralı'nın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Teoman Duralı'nın Türk felsefesinin tarihi ve kavramsal gelişimini inceleyen eserlerinden yola çıkılarak Türk felsefesinin anlaşılması ve yaygınlaşmasındaki katkılarına değinilir.
- b) Teoman Duralı'nın ifade ettiği medeniyet tasavvuru üzerinden ortaya koyduğu medeniyet kavramı (özellikle Türk-İslam medeniyeti) üzerinde durulur.

KMYV.2.4. ÜNİTE: HAYATIN RUHU: KÜLTÜR VE SANAT ÖNDERLERİ

KMYV.2.4.1. Fatma Aliye Hanım'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Fatma Aliye Hanım'ın edebiyatçı kimliği üzerinden kendisinin Osmanlı Dönemi'nin toplumsal ve kültürel yapısına ışık tuttuğu, kadınların toplumsal konumunu ve eğitimini ele alan eserleriyle Türk kültürüne yaptığı katkılar üzerinde durulur.
- b) Fatma Aliye Hanım'ın kadın hakları, eğitim, toplumsal değişim ve kültürel konular hakkındaki düşüncelerinden yola çıkılarak Türk kadınının sosyal, kültürel ve siyasi hayatta daha aktif rol oynamasına öncülük ettiği vurgulanır.

KMYV.2.4.2. Osman Hamdi Bey'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Osman Hamdi Bey'in resim sanatı vasıtasıyla Türk kültürünün ve tarihinin unsurlarını işlediğine değinilir.
- b) Osman Hamdi Bey'in Türk kültürüne ve motiflerine ait sanat eserlerini yurt dışında sergileyerek bu durumun Türk kültürünün tanıtılması yönündeki katkılarına değinilir.
- c) Osman Hamdi Bey'in Türk arkeolojisinin kurucusu olarak kabul edildiği vurgulanır.
- ç) Osman Hamdi Bey'in Türk müzeciliğine katkıları ve yaptığı düzenlemelerle Osmanlı topraklarından tarihî eser kaçırılmasını önleyerek Türk kültür mirasını koruduğu vurgulanır.
- d) Öğrencilerin kendi bölgelerinde bulunan tarihî eserleri fark etmeleri sağlanarak bu eserlerin nasıl korunacağına yönelik tartışmaları sağlanır.

KMYV.2.4.3. Ziya Gökalp'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Ziya Gökalp'in Türkçülük düşüncesini sistematik hâle getirdiğine vurgu yapılarak Türk milletinin kimliğini ve kültürünü tanımlamak için çizdiği çerçeveye değinilir.
- b) Ziya Gökalp'in Türk dili ve Türk kimliğinin korunmasına yönelik yaptığı çalışmalar üzerinden Türk kültürüne katkıları ele alınır.
- c) Ziya Gökalp'in toplumsal değişim ve modernleşme süreçlerini Türk toplumu için uygun hâle getirme konusunda geliştirdiği fikirler üzerinde durulur.

KMYV.2.4.4. Ömer Seyfettin'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde Türk geleneklerini, yaşam tarzı ve değerlerini ele aldığı vurgulanarak Türk kültürünün ve kimliğinin korunmasına ve tanıtılmasına katkıda bulunduğuna değinilir.
- b) Ömer Seyfettin'in Türk hikâye türünü geliştirdiğine ve Türk hikâye yazarlarını etkileyerek onların yetişmesine katkıda bulunduğuna değinilir.

KMYV.2.4.5. Mehmet Âkif Ersoy'un kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Mehmet Âkif Ersoy'un millî şair olarak tanınmasından hareketle İstiklâl Marşı ile Türk milletinin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini ölümsüzleştirdiği vurgulanır.*
- Mehmet Âkif Ersoy'un düşüncelerinin Türk eğitim sistemini etkilediğine değinilir.*
- Mehmet Âkif Ersoy'un oluşturduğu "Âsım'ın Nesli" tasavvuru konusunda öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak tartışmaları sağlanır.*

KMYV.2.4.6. Ali Fuat Başgil'in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Ali Fuat Başgil'in Anayasa hukuku ile birlikte eğitim, bilim, kültür ve siyaset alanlarındaki katkılarına değinilir.*
- Ali Fuat Başgil'in "Türkçe Meselesi" adlı eserinden yola çıkılarak Türk dilinin korunmasına yönelik çalışmaları üzerinde durulur.*
- Ali Fuat Başgil'in "Gençlerle Başbaşa" adlı eserindeki konu başlıklarını içeren sunumlar yapılması sağlanır.*

KMYV.2.4.7. Sadettin Kaynak'ın kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Sadettin Kaynak'ın klasik Türk müziğinin gelişimine, yaygınlaşmasına ve uluslararası alanda tanınmasına önemli katkılar sağladığı belirtilir.*
- Sadettin Kaynak'ın eserlerinden örnekler verilir.*

KMYV.2.4.8. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın kültür ve medeniyetimize yaptığı katkıları açıklar.

- Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hikâye, roman, şiir, deneme ve makale kaleme alan çok yönlü bir yazar olduğu belirtilir.*
- Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerinde hayata Doğu-Batı, dün-bugün ekseninden baktığı vurgulanır.*
- Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Bireyin devamlılığının milletin devamlılığında olduğu" görüşünün sınıf içinde tartışılması sağlanır.*

KMYV.2.4.9. Necip Fazıl Kısakürek' in kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Necip Fazıl Kısakürek'in eserlerindeki dinî, ahlaki ve millî temalardan hareketle Türk kültürünün ve geleneklerinin korunması ve yaşatılmasındaki katkıları üzerinde durulur.*
- Necip Fazıl Kısakürek'in yazdığı ve sahneye koyduğu tiyatro eserlerine dikkat çekilerek Türk sahne sanatlarına yapmış olduğu katkılara değinilir.*
- Necip Fazıl Kısakürek'in şiir, roman, deneme ve tiyatro oyunlarının günümüzde de Türk kültür ve medeniyetinin tanıtılması ve yaşatılması için kaynak olarak kullanıldığı vurgulanır.*
- Necip Fazıl Kısakürek tarafından oluşturulan "Büyük Doğu" felsefesine kısaca değinilir.*

KMYV.2.4.10. Nurettin Topçu'nun kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Nurettin Topçu'nun sanat tarihi, ahlak felsefesi ve İslam ahlakı alanlarında kendini yetiştiren, bu alanlarda birikim ve tecrübeye sahip değerli düşünce ve fikir insanı olduğu vurgulanır.*
- Nurettin Topçu'nun kişinin kendisini düşündüğü kadar tüm insanların da talep, ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alması gerektiği fikri üzerinde durulur.*
- Nurettin Topçu'nun Türk millî eğitimi ile ilgili düşüncelerine değinilir.*
- Nurettin Topçu'ya göre İslam ahlakının en belirgin karakterinin saygı (hürmet), merhamet ve tüm yaratılmışların iyiliği için çaba sarf etmek olduğu üzerinde durulur.*

KMYV.2.4.11. Sezai Karakoç'un kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- Sezai Karakoç'un başta şiir olmak üzere hikâye, deneme, fıkra, piyes, inceleme ve düşünce yazıları gibi çeşitli türlerde eser veren çok yönlü bir sanatçı olduğuna değinilir.*
- Sezai Karakoç'un şiirlerinde beşerî aşktan ilahî aşka yönelik olduğuna değinilir.*
- Sezai Karakoç'un eserlerinden örnekler verilir.*

KMYV.2.4.12. Barış Manço'nun kültür ve medeniyetimize sağladığı katkıları açıklar.

- a) *Barış Manço'nun kendine özgü müzik tarzı ve sahne performansları ile Türk müzik geleneğini modern müzikle birleştirdiğine dikkat çekilerek Türk müziğine yeni bir soluk getirdiğine değinilir.*
- b) *Barış Manço'nun müziğinde, kıyafetlerinde, sahne dekorlarında ve müzik videolarında Türk geleneklerine ait motifleri kullandığına değinilir.*
- c) *Barış Manço'nun şarkı sözlerinde geçen değerlerin Türk kültür ve medeniyetinin aktarılmasındaki rolü vurgulanır.*

